

Advies over nieuwe modulaire structuurschema's voor het studiegebied Mechanica-Elektriciteit van het secundair O.S.P. – rubriek lassen

DEEL I: Situering en algemene bemerkingen

1 Wat voorafging

Op 24.02.2003 ontving de Vlor een adviesvraag inzake nieuwe modulaire structuurschema's voor het volwassenenonderwijs, die op 03.04.2003 nog werd aangevuld met een aantal bijkomende structuurschema's voor de studiegebieden Talen en NT2¹.

De adviesvraag had betrekking op structuurschema's in de volgende studiegebieden.

Studiegebieden

Mechanica-elektriciteit

Koeling en warmte

Auto

Bouw

Hout

Confectie

Textiel

Huishoudelijk onderwijs

Kant

Talen

NT2

De Vlor stuitte bij de voorbereiding van zijn advies op heel wat tekorten en knelpunten, die het voor de meerderheid van de voorstellen onmogelijk maakten een advies te formuleren.

In een eerste deeladvies werden de knelpunten uitvoerig omschreven². Ondanks de vele algemene bemerkingen is de raad er toch in geslaagd op 13 mei 2003 een advies uit te

¹ Voor de studiegebieden Talen en NT2 liggen op dit ogenblik nog bijkomende voorstellen ter advies voor. De Vlor ontving hierover op 3/02/04 een nieuwe adviesvraag. Voor het studiegebied NT2 dienden ook een aantal centra voor volwassenenonderwijs een aantal voorstellen ter goedkeuring in. De Vlor besliste deze niet te behandelen in het kader van de *voorlopige* modulaire structuurschema's, gezien de adviesvraag *in se* rechtsongelijkheid creëert tussen te centra, en gezien de overheid *a priori* meedeelt om, ongeacht het advies van de Vlor, geen voorlopige schema's voor dit studiegebied te zullen goedkeuren. Daarnaast ontving de Vlor op 3/02/04 ook een adviesvraag over een aantal voorstellen voor nieuwe modulaire structuurschema's in het studiegebied "algemene vorming"

brengen over alle voorstellen van structuurschema's in de studiegebieden Textiel en Kant, en over 2 van de 3 voorstellen voor het studiegebied Huishoudelijk Onderwijs.

Een tweede deeladvies handelde over structuurschema's voor de studiegebieden Talen en NT2 en werd uitgebracht op 23 oktober 2003.

Voor de overige studiegebieden, die allemaal betrekking hebben op het beroepsgerichte onderwijs en het analoge aanbod, maakten de overheid en de Vlor afspraken om een aantal tekorten weg te werken en de adviesprocedure toch te kunnen verderzetten. Op 25 november 2003 werd een consensus bereikt over de minimale elementen die de voor advies aangeboden dossiers moeten bevatten.

2 Decretale basis voor de adviesvraag

Art. 15 van het decreet tot regeling van een aantal aangelegenheden van het volwassenenonderwijs van 2 maart 1999 bepaalt dat de regering na advies van de Vlaamse Onderwijsraad, vaststelt :

- 1 het minimale aantal lestijden dat de afdelingen, opleidingen of opties moeten tellen;
- 2 het minimale aantal lestijden van elke module. Een module omvat 40 of 60 lestijden, of een veelvoud van 40 lestijden en maximaal 240 lestijden;
- 3 het minimale aantal lestijden praktische vakken dat een module moet bevatten;
- 4 het beginniveau en eindniveau van elke module.

Dit werd in onderwijsdecreet XIV nog aangevuld met een vijfde criterium

5. het vak of de vakken waarmee elke module gelijkgesteld wordt

3 Overzicht van de structuurschema's waarop dit advies betrekking heeft

In de loop van de maand november mocht de Vlor de conform de afspraken aangevulde dossiers ontvangen voor de studiegebieden Auto, Koeling en Warmte en Mechanica-Elektriciteit.

Binnen deze studiegebieden konden de besprekingen op het niveau van de sectorcommissie reeds worden afgerond voor alle voorstellen die betrekking hebben op het studiegebied Auto, alsook voor de voorstellen van een afgerond geheel van opleidingen binnen het studiegebied Mechanica-Elektriciteit, namelijk de rubriek "lassen".

Een cruciaal element m.b.t. de beroepsopleidingen dient evenwel nog te worden uitgeklaard, met name de erkenning van een aantal opleidingen m.b.t. de beroepsvereisten die de federale overheid stelt in het kader van de vestigingswet voor zelfstandigen. De Dienst voor Beroepsopleiding nam het initiatief om deze erkenning te bewerkstelligen.

De Raad Volwassenenonderwijs zal over deze voorstellen een advies uitbrengen van zodra de erkenning is geregeld. Indien voorstellen die reeds ter advies voorliggen, inhoudelijk niet zouden blijken te voldoen aan de vooropgestelde eisen, moeten zij nog worden bijgestuurd.

Desondanks wil de raad voortgang maken met de adviesprocedure, en reeds een advies uitbrengen over samenhangende gehelen van verwante opleidingen binnen een

² Raad Volwassenenonderwijs, Advies over nieuwe structuurschema's voor het volwassenenonderwijs. 13 mei 2003. Blz. 5 en volgende.

studiegebied, althans voor zover de voorstellen niet onderhevig zijn aan de reglementeringen van de federale overheid.

Dit advies heeft betrekking op volgende structuurschema's:

Studiegebied Mechanica-Elektriciteit	bmbe-lasser
	buisfitter kunststof
	buisfitter staal
	buislasser
	gassmeltlasser
	hoeklasser
	lasser-monteerder
	lasser-monteerder bmbe
	lasser-monteerder mig/mag
	lasser-monteerder tig
	mig/mag-lasser
	plaatbewerker
	plaatlasser
	puntlasser
	tig-lasser

De sectorcommissie Metaal-Elektriciteit-Kunststoffen bereidde in opdracht van de Raad Volwassenenonderwijs het advies voor. Deze commissie is samengesteld uit vertegenwoordigers van sociale partners, overheid, deskundigen uit het veld en uit het onderwijs –zowel volwassenen- als secundair onderwijs, vermits de voorstellen betrekking hebben op het “analoge” aanbod. De sectorcommissie kon voor wat betreft de voorstellen van de rubriek “lassen” binnen het studiegebied Mechanica-Elektriciteit de besprekingen afronden op 19 maart jl.

In de loop van de voorbereidende besprekingen voerde de sectorcommissie een aantal aanpassingen door ten opzichte van de oorspronkelijke voorstellen die ter advies werden ingediend. Het advies heeft betrekking op de aangepaste versie zoals ze is opgenomen in deel IV van dit document.

4 Advies

De Raad Volwassenenonderwijs brengt dit advies uit op 30 maart 2004 met eenparigheid van stemmen in aanwezigheid van 19 stemgerechtigde leden. Er waren 2 onthoudingen.

M. De Ridder,
Secretaris

P. Weyn,
Voorzitter

DEEL II: Algemene bemerkingen bij de overheidsvoorstellen over modulaire beroepsopleidingen voor het volwassenenonderwijs

1 Referentiekaders

1.1 Beroepsprofielen

De overheid baseert zich bij de uitwerking van de voorstellen op de beroepsprofielen die de SERV goedkeurde.

De raad meent dat dit uitgangspunt een aantal consequenties en taken met zich meebrengt.

- Welke relatie is er tussen beroepsprofielen en opleidingen? Welke opleidingen zijn op welke beroepsprofielen gebaseerd? De raad vraagt dat de overheid hiervan het overzicht zou bijhouden en dit ook systematisch zou vermelden in de opleidingsprofielen.
- De raad vraagt ook dat, wanneer een beroepsprofiel wezenlijk wordt gewijzigd, men onderzoekt of ook de van dit profiel afgeleide opleidingen moeten worden bijgestuurd. De raad meent dat het up-to-date houden van de beroepsopleidingen een permanente zorg vraagt.
- Een beroepsprofiel belicht de competenties van een ervaren beroepsbeoefenaar. Maar het vermeldt ook de taken en competenties van een beginnende beroepsbeoefenaar. Deze laatste geven een indicatie van wat iemand moet kennen en kunnen na een basisopleiding. Het volwassenenonderwijs wenst zich in dit opzicht te onderscheiden van het leerplichtonderwijs, omdat de doelgroep van de centra voor volwassenenonderwijs tweeledig is: enerzijds mensen die het niveau van de beginnende beroepsbeoefenaar willen verwerven; anderzijds mensen die al in het beroep werkzaam zijn maar zich willen vervolmaken, specialiseren of hun kennis en vaardigheden actualiseren. De raad vraagt dat in de voorstellen steeds voldoende ruimte zou blijven om ook vervolmakings- en specialisatiemodules te voorzien.

1.2 Reglementeringen

De raad herinnert eraan dat tal van beroepen onderhevig zijn aan specifieke reglementeringen. De raad bracht op 23 september 2003 een advies uit dat per studiegebied een zo volledig mogelijke inventarisatie bevat van de vigerende reglementeringen. De raad attendeerde er de minister toen op dat het noodzakelijk is een ambtenaar de permanente opdracht te geven deze materie intensief op te volgen en te blijven actualiseren.

De raad drukt zijn goedkeuring uit voor het feit dat de voorgestelde modulaire opleidingen vertrekken van de EWF-richtlijnen (European Welding Federation) en hiermee conform zijn, ook al is dit strikt genomen geen voorwaarde voor de toegang tot de beroepen (zie ook deel III, punt 6).

1.3 Bestaande voorlopige modulaire structuurschema's in het O.S.P.

De raad meent dat ook rekening moet worden gehouden met de bestaande voorlopige modulaire structuurschema's. Zij kunnen componenten bevatten die weliswaar niet zijn afgeleid van beroepsprofielen, maar die niettemin aan reële opleidingsbehoeften beantwoorden.

De Raad Volwassenenonderwijs geeft in zijn advies telkens aan welk(e) bestand(e) modulair(e) schema('s) vervangen kan (kunnen) worden door het voorliggende nieuwe modulaire schema. Bestaande voorlopige schema's worden behouden zolang de regering geen overeenstemmende nieuwe modulaire schema's vaststelt.

2 Opleidingenstructuur

De voorstellen voor de nieuwe modulaire beroepsopleidingen in het O.S.P. zijn volgens hetzelfde stramien gebouwd als die uit het experiment modularisering in het leerplichtonderwijs.

De DIVA zet projecten op om éénvormige modules te ontwikkelen over de opleidingsverstrekkers heen (VDAB, VIZO, SOCIUS, Onderwijs).

In zijn advies over de invoering van modulaire organisatievormen in het Vlaamse beroepsgerichte onderwijs³ pleit de Vlor voor de uitbouw van een modulaire opleidingenstructuur op macro-niveau, waarbij de overheid zich beperkt tot het aangeven van een globaal kader en voorts de kwaliteit van de verstrekte opleidingen controleert. De Vlor gaat er daarbij van uit dat de modulaire opleidingenstructuur een afgeleid product is van een overkoepelende Vlaamse opleidingenstructuur. De raad onderschrijft de visie om uit te gaan van één algemeen geldende kwalificatiestructuur, maar vraagt zich af of het wel haalbaar is om alle opleidingen in één en dezelfde structuur te dwingen. De raad meent dat structuren transparant kunnen zijn zonder daarom identiek te moeten zijn.

De raad wijst erop dat de invoering van modularisering in het leerplichtonderwijs zich nog in een experimenteel stadium bevindt. In het leerplichtonderwijs had het experiment ook enkel nog maar betrekking op het beroepsonderwijs, terwijl de nieuwe modulaire structuren die voor het volwassenenonderwijs ter advies voorliggen, ook betrekking hebben op het technisch secundair O.S.P. Het lijkt de raad dan ook **voorbarig** om het modulaire volwassenenonderwijs nu reeds te willen afstemmen op de modulaire structuur van het experiment in het leerplichtonderwijs.

De raad heeft bij de voorbereiding van dit advies ervaren hoe rigide de overheid omgaat met de structuren van het experiment, terwijl modularisering toch net een poging is om het onderwijs flexibeler te maken, en mogelijkheden te creëren om trajecten "op maat van de cursist" te organiseren. De raad pleit voor een **maximale flexibiliteit** die tegemoet komt aan de specificiteit van het volwassenenonderwijs en aan de specifieke onderwijsnoden van een volwassen leerder. De raad meent dat dit mogelijk is zonder afbreuk te doen aan de transparantie noch aan de doelstelling van een naadloze overgang tussen leerplicht- en volwassenenonderwijs.

³ Algemene Raad, Advies over de invoering van modulaire organisatievormen in het Vlaamse beroepsgerichte onderwijs. 21 januari 2003.

Het aantal jongeren dat op korte tot middellange termijn het modulair leerplichtonderwijs zal verlaten, en in het volwassenenonderwijs een traject wil vervolledigen of bijkomende kwalificaties verwerven, zal wellicht nog zeer beperkt zijn. Het gros van de instroom in de beroepsopleidingen van het O.S.P. zal op korte en middellange termijn - misschien zelfs op lange termijn? - blijven bestaan uit cursisten met **antecedenten in het “traditioneel” beroeps- of technisch of algemeen secundair onderwijs**. Men mag evenmin uit het oog verliezen dat het gros van de (kandidaat-)cursisten in het O.S.P. niét rechtstreeks doorstroomt vanuit het leerplichtonderwijs, maar eerst zijn troeven uitprobeert op de **arbeidsmarkt**. De cursist heeft bij instroom in het O.S.P. veelal bijkomende competenties, die na en buiten het leerplichtonderwijs werden verworven. De raad hecht, behalve aan een zo transparant mogelijke opleidingsstructuur, minstens evenveel belang aan een **deskundige intake** en aan de erkenning van eerder verworven competenties.

3 De begrippen “module” en “deelcertificaat”

Het decreet volwassenenonderwijs definieert het begrip “module” en legt de minimale en maximale omvang van een module vast⁴. In het experiment modularisering van het leerplichtonderwijs gelden deze beperkingen in omvang en volume niet. Dit heeft tot gevolg dat een aantal “omvangrijke” modules die vanuit het experiment werden ontwikkeld, voor het volwassenenonderwijs moeten worden opgesplitst.

Deze opsplitsing heeft tot gevolg dat de “oorspronkelijke” module uit het leerplichtonderwijs niet in die vorm is terug te vinden in het O.S.P. In het O.S.P. vindt men 2 of meer kleinere modules terug. De raad vraagt in dit verband aandacht voor onderstaande elementen.

3.1 De benaming van de modules

De benaming van deze modules neemt de oorspronkelijke benaming over, gevolgd door een letter (A, B,...). Op deze manier garandeert men de transparantie tussen leerplichtonderwijs en O.S.P. Garandeert dit echter ook transparantie voor de (kandidaat-)cursist van het O.S.P.? De raad is er voorstander van om, waar mogelijk, aan de modulebenaming een inhoudelijke specificatie toe te voegen, zodat de cursist weet wat inhoudelijk aan bod komt in module...A, ...B of ...C.

3.2 De certificering van de modules

Het decreet volwassenenonderwijs bepaalt dat een deelcertificaat een module bekrachtigt⁵.

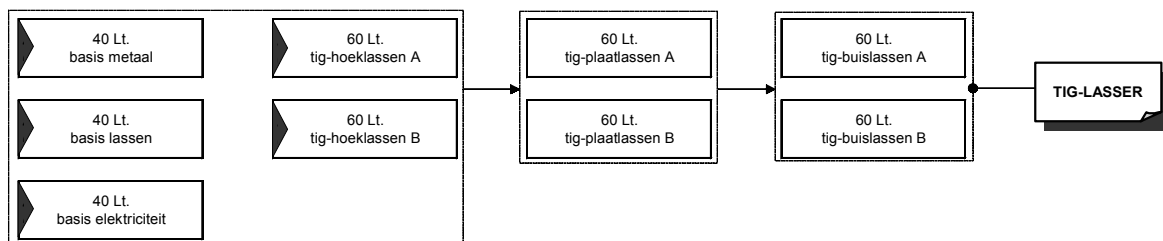
Een deelcertificaat dient het nodige civiel effect te genieten op de arbeidsmarkt. In het experiment waren de modules opgevat als entiteiten met relevantie voor de arbeidsmarkt.

Aangezien men bepaalde modules in de voorstellen voor het O.S.P. moet beschouwen als onderdelen van een omvangrijkere module uit het leerplichtonderwijs, stelt zich een probleem met de herkenbaarheid en het civiel effect op de arbeidsmarkt.

De raad vraagt om het decreet volwassenenonderwijs aan te passen, zodat een deelcertificaat ook meerdere modules kan bekrachtigen. De raad geeft hieronder een voorbeeld uit de opleiding Tig-lasser BSO3.

⁴ Decreet Volwassenenonderwijs, art. 15, 2°

⁵ Decreet Volwassenenonderwijs, art. 41 par. 1

Deelcertificaten: Deelcertificaat Tig-hoeklassen A
 + Deelcertificaat Tig-hoeklassen B

= Deelcertificaat Tig-hoeklassen

Het deelcertificaat Tig-hoeklassen is noodzakelijk met het oog op het verwerven van civiel effect. Indien een cursist immers zijn opleiding onderbreekt of stopzet, heeft hij met het deelcertificaat Tig-hoeklassen een studiebewijs dat relevant is voor de arbeidsmarkt, hetgeen niet het geval is met een deelcertificaat Tig-hoeklassen A of Tig-hoeklassen B.

In het voorbeeld van de opleiding Tig-lasser geldt hetzelfde voor de deelcertificaten tig-plaatlassen en tig-buislassen.

DEEL III Advies over de structuurschema's in de rubriek "lassen" in het studiegebied Mechanica-Elektriciteit

1 Gemeenschappelijke modules

In de overheidsvoorstellen wordt een maximale uitwisselbaarheid van modules nagestreefd over de opleidingen, over de studiegebieden en over de onderwijsniveaus heen.

Een voorbeeld⁶: de module Basis elektriciteit BSO2 komt voor in volgende opleidingen:

Module	niveau van de module	opleiding	niveau van de opleiding	studiegebied
basis elektriciteit	BSO2	plaatwerker	BSO3	Auto
		koetswerkhersteller	BSO3	Auto
		hulpmecaniciënen personen- en lichte bedrijfswagens	BSO2	Auto
		mecaniciënen personen- en lichte bedrijfswagens	TSO3	Auto
		technicus personen- en lichte bedrijfswagens	TSO3	Auto
		technicus personen- en lichte bedrijfswagens specialisatie LPG	TSO3	Auto
		fietsenmaker	BSO3	Auto
		mecaniciënen bromfietsen en tuinmateriaal	BSO3	Auto
		hulpmecaniciënen bedrijfs- en vrachtwagens	BSO2	Auto
		mecaniciënen bedrijfs- en vrachtwagens	TSO3	Auto
		technicus bedrijfs- en vrachtwagens	TSO3	Auto
		monteur centrale verwarming	BSO3	Koeling en warmte
		technieker centrale verwarming	TSO3	Koeling en warmte
		installateur centrale verwarming	TSO3	Koeling en warmte
		koelmonteur	BSO3	Koeling en warmte
		airco-technieker	TSO3	Koeling en warmte
		koeltechnieker	TSO3	Koeling en warmte
		monteur klimatisatie	BSO3	Koeling en warmte
		technieker klimatisatie	TSO3	Koeling en warmte

⁶ Het lijstje is mogelijk onvolledig, vermits de raad nog niet beschikt over een volledig overzicht van alle studiegebieden. Het is gebaseerd op de dossiers die de overheid tot op heden heeft overgemaakt, nl. voor de studiegebieden Auto, Koeling en Warmte en Mechanica-Elektriciteit.

	residentieel elektrotechnisch installateur	BSO3	Mechanica-elektriciteit
	industrieel elektrotechnisch installateur	BSO3	Mechanica-elektriciteit
	hersteller bruingoed	BSO3	Mechanica-elektriciteit
	hersteller witgoed	BSO3	Mechanica-elektriciteit
	installatie en onderhoud alarmsystemen	BSO3	Mechanica-elektriciteit
	installateur domotica	BSO3	Mechanica-elektriciteit
	PLC techniker	TSO3	Mechanica-elektriciteit
	techniker aandrijfsystemen	TSO3	Mechanica-elektriciteit
	bordenbouwer	BSO2	Mechanica-elektriciteit
	onderhoudselektriciën	TSO3	Mechanica-elektriciteit
	hoeklasser	BSO3	Mechanica-elektriciteit
	plaatlasser	BSO3	Mechanica-elektriciteit
	buislasser	BSO3	Mechanica-elektriciteit
	bmbe-lasser	BSO3	Mechanica-elektriciteit
	mig/mag-lasser	BSO3	Mechanica-elektriciteit
	tig-lasser	BSO3	Mechanica-elektriciteit
	lasser monteerder bmbe	BSO3	Mechanica-elektriciteit
	lasser monteerder mig/mag	BSO3	Mechanica-elektriciteit
	lasser monteerder tig	BSO3	Mechanica-elektriciteit
	lasser monteerder	BSO3	Mechanica-elektriciteit
	onderhoudsmecaniciën	TSO3	Mechanica-elektriciteit
	puntlasser	BSO3	Mechanica-elektriciteit

De raad onderschrijft deze visie en vindt dit een aanzienlijke stap vooruit t.o.v. de situatie van de voorlopige modulaire structuurschema's. Dit gegeven vereist evenwel dat de samenhang constant wordt bewaakt: indien men in één van deze opleidingen wijzigingen doorvoert aan een "gemeenschappelijke" module, dan zal dit ook consequenties hebben voor alle andere opleidingen waarin de module voorkomt. In deel IV van dit advies voegt de raad een matrix toe van alle opleidingen en modules waarop dit advies betrekking heeft en die de samenhang tussen de verschillende modules en opleidingen ook visueel duidelijk maakt. De raad neemt zich voor om, nadat alle studiegebieden zijn geadviseerd, ook een matrix toe te voegen van alle opleidingen en modules per studiegebied, die de volledige opleidingenstructuur van de beroepsopleidingen in het secundair O.S.P. visueel duidelijk maakt.

2 De modules “basis”

In het experiment modularisering van het leerplichtonderwijs is een strikte volgorderelatie ingebouwd tussen de modules “basis” enerzijds en de andere modules uit het traject anderzijds. Voor het volwassenenonderwijs heeft de raad deze pijlen geschrapt. De motieven hiervoor zijn van drieërlei aard: administratief, organisatorisch, pedagogisch-didactisch. De eerste twee zijn ingegeven vanuit de bekommernis de planlast voor de centra voor volwassenenonderwijs tot een minimum te beperken – men mag niet vergeten dat de centra voor volwassenenonderwijs voor de invoering van modulaire organisatievormen geen enkele bijkomende ondersteuning genieten, noch financieel, noch qua omkadering; het pedagogisch-didactisch motief heeft te maken met de specificiteit van het doelpubliek van het O.S.P.

2.1 Administratief

Wanneer er volgorderelaties zijn vastgelegd met een pijl, dan kan een centrum voor volwassenenonderwijs weliswaar vrijstelling verlenen aan een cursist die blijk geeft de basiscompetenties van de betrokken module(s) reeds te bezitten. De directeur van het cvo is verantwoordelijk voor het al dan niet toekennen van vrijstellingen. Administratief vergt deze vrijstellingsprocedure echter een aantal bijkomende verwerkingen (afnemen van een vrijstellingsproef, opmaken van een proces-verbaal van deze vrijstellingsproeven, enz.). Het weglaten van de pijl ontslaat het cvo weliswaar niet van het screenen van de bij een kandidaat-cursist aanwezige competenties met het oog op het verlenen van vrijstellingen/het bekomen van een verkort studietraject, maar bespaart het cvo wel de bijkomende administratieve planlast dankzij het feit dat méér modules instapvrij worden: het centrum hoeft geen formeel vrijstellingendossier aan te leggen.

2.2 Organisatorisch

Wanneer er volgorderelaties zijn vastgelegd met een pijl, dan is het cvo verplicht eerst volledig de basismodule(s) in te richten vooraleer de vervolgmodes te kunnen beginnen: in de praktijk is dit niet evident. Dit is een organisatorisch keurslijf dat de flexibiliteit van de modulaire organisatievorm belemmert. Ook vanuit het standpunt van de cursist is dit een belemmering: hij kan pas verder nádat hij geslaagd is voor de basismodule(s). Dit staat haaks op een flexibele studievoortgang.

2.3 Pedagogisch-didactisch

In veel opleidingen komen tot 3 modules “basis” voor, dus 3 x 40 lestijden: dat staat gelijk aan in totaal 120 lestijden (3 x 40 lestijden) of één lesavond per week gedurende een volledig schooljaar. Het is niet evident volwassen cursisten ertoe te motiveren één schooljaar lang niets anders te volgen dan modules “basis”. De competenties die met deze modules beoogd worden zijn zeer algemeen en elementair, en houden weinig of geen verband met het specifieke beroep waarvoor de cursist een opleiding volgt (Het grote aantal opleidingen met modules als basis elektriciteit, basis lassen en basis metaal bewijst dat. Zie ook het voorbeeld hierboven onder punt 1). Eén jaar lang modules basis volgen, zal de cursist op zijn honger laten en dreigt hem vroegtijdig te laten afhaken.

Wanneer een cursist echter een module basis kan combineren met een “vervolg”module, en de competenties van de module basis in een specifieke beroepsgerichte opleidingscontext

kan verwerven, zal dit zowel zijn motivatie als de rendabiliteit van de opleiding en de leerwinst ten goede komen.

De raad wenst hierbij aan te stippen dat de situatie van de lerende in het experiment modularisering in het leerplichtonderwijs totaal anders is. Daar worden de basismodules ingericht tijdens de tweede graad van het secundair onderwijs, samen met tal van andere modules, in functie van een polyvalente brede tweede graad. In zijn advies over de invoering van modulaire organisatievormen in het Vlaamse beroepsgerichte onderwijs stelt de Vlor dat “het binnen het leerplichtonderwijs onverstandig zou zijn, uit te gaan van een louter beroepsgericht opleidingsconcept. De Vlor meent dat elke leerling recht heeft op vormend onderwijs (algemene vorming, brede beroepsvorming) tot hij het einde van de leerplicht bereikt heeft.”⁷

Volwassen cursisten daarentegen vragen een zo gericht mogelijke aanpak. In het O.S.P. zijn “algemene vorming” en beroepsopleidingen trouwens in afzonderlijke studiegebieden ondergebracht. Het staat de volwassenen cursist vrij zelf uit te maken aan welke vorming hij prioriteit geeft en in functie waarvan hij vorming volgt.

3 Niveaubepaling van modules en van opleidingen

Het principe in de voorstellen die dit advies behandelt, is dat een niveau wordt toegewezen aan een **module**; deze module behoudt dat niveau, ongeacht het niveau van de opleiding waarin ze terecht komt.

Ter illustratie: de module “basis elektriciteit” krijgt het niveau BSO2 toegewezen. Deze module komt 3 keer voor in een BSO2-opleiding, 23 keer in een BSO3-opleiding en 13 keer in een TSO3-opleiding⁸. De modules “basis metaal” en “basis lassen” vertonen eenzelfde profiel⁹.

Het niveau van de **opleiding** is dat van de laatste module(s) in het traject.

De raad vestigt er de aandacht op dat aan deze benadering voor het personeel toch wel belangrijke consequenties heeft. Er is namelijk een verschil in weddeschaal alnaargelang een leerkracht prestaties levert op BSO2-niveau dan wel op BSO3- of TSO3-niveau.

Hoewel zich in de opleidingen die het voorwerp van dit advies uitmaken, geen TSO3-opleidingen bevinden, wenst de raad toch nu reeds dit probleem onder de aandacht te brengen met een voorbeeld uit een ander studiegebied.

Een voorbeeld uit het studiegebied Auto¹⁰: een lesgever met het diploma van industrieel ingenieur elektronica + BPB die de module “basis elektriciteit BSO2” geeft in de afdeling Mecaniciens bedrijfs- en vrachtwagens TSO3, zal voor het gedeelte dat is gelijkgesteld met het vak TV Elektronica terugvallen op weddeschaal 301, daar waar hij voor dit vak op niveau van BSO3 of TSO3 weddeschaal 501 zou genieten. Voor het PV-gedeelte geldt voor het niveau BSO2 de weddeschaal 301, voor niveau BSO3 of TSO3 weddeschaal 302.

⁷ Algemene Raad, Advies over de invoering van modulaire organisatievormen in het Vlaamse beroepsgerichte onderwijs. 21 januari 2003, blz. 5-6.

⁸ De cijfers zijn louter indicatief bedoeld, op basis van de studiegebieden Auto, Koeling en Warmte en Mechanica-Elektriciteit.

⁹ De module “basis metaal” krijgt het BSO2-niveau; ze komt 5 keer voor in een BSO2-opleiding, 32 keer in een BSO3-opleiding en 11 keer in een TSO3-opleiding. De module “basis lassen” krijgt het BSO2-niveau; ze komt 4 keer voor in een BSO2-opleiding, 20 keer in een BSO3-opleiding en 7 keer in een TSO3-opleiding.

¹⁰ Bron: www.ond.vlaanderen.be/bekwaamheidsbewijzen (van vak naar diploma).

In de voorstellen voor het niet-analoge aanbod, en waarover de raad al een aantal adviezen uitbracht¹¹ (studiegebieden Kant, NT2, Talen) hanteerde de overheid deze benadering niet. Het niveau werd toegekend aan de opleiding en alle modules kregen het niveau van de opleiding toegewezen.

De raad vraagt dat de overheid hierover een uniform standpunt zou innemen, en dat zij een oplossing zou zoeken voor het probleem dat hierboven wordt omschreven.

4 Gelijikstelling van een module met een of meerdere vakken

4.1 Wettelijke basis

Een module wordt gelijkgesteld met een of meerdere vakken. De Vlor brengt over de vakkenconcordantie een advies uit¹².

De vakkenconcordantie is nodig om te weten over welke bekwaamheidsbewijzen een lesgever moet beschikken om de module te mogen geven. In principe wordt een module geconcordeerd naar een bestaand vak van het SOVL; voor vakken die alleen in het OSP voorkomen (bijv. “informaticatoepassingen”), kan specifiek voor het OSP een vak worden gecreëerd, waarvoor dan ook bekwaamheidsbewijzen moeten worden vastgelegd. Deze vakken worden opgenomen in een besluit¹³.

4.2 Vakkenconcordantie: enkele specifieke problemen

In deel IV van dit advies is voor elke opleiding een voorstel van vakkenconcordantie opgenomen. De raad vraagt hierbij aandacht voor enkele specifieke problemen.

In een aantal vakkenlijsten komen de vakken “TV goudsmiden-juwelen” en “PV Praktijk goudsmiden-juwelen” voor, als mogelijke concordantie voor de modules basis metaal, basis elektriciteit en basis lassen. . Deze vakken bestaan noch in het SOVL, noch in het O.S.P., noch op het niveau 2de graad noch op het niveau 3de graad.

De raad slaagde er niet in te achterhalen waarom dit vak in de voorgestelde vakkenlijst werd opgenomen, maar vraagt na te gaan of dit vak noodzakelijk is voor het O.S.P., en zo ja, dit vak toe te voegen aan het hierboven vermelde besluit.

4.3 Geïntegreerd aanbieden van TV en PV

De raad onderschrijft ten volle de wenselijkheid van een geïntegreerde benadering van theorie en praktijk in functie van een competentiegericht volwassenenonderwijs. Maar de doorgedreven opsplitsing van één module in zowel TV-vak als PV-vak ervaart de raad als artificieel. Bovendien kunnen zich situaties voordoen waarbij leerkrachten wel een voldoende geacht bekwaamheidsbewijs hebben om “praktische vakken” te geven, maar niet om TV te geven. De integratie van TV én PV in één module zou in de praktijk net het omgekeerd effect

¹¹ Raad Volwassenenonderwijs, Advies over nieuwe structuurschema's voor het volwassenenonderwijs, 13 mei 2003 en 23 oktober 2003.

¹² Decreet Volwassenenonderwijs, art. 15, 5°

¹³ Besluit houdende de vaststelling van de vakken en de indeling van de vakken in algemene vakken, technische vakken en praktische vakken in het secundair onderwijs voor sociale promotie (1/12/2000, zoals gewijzigd op 10/01/2003).

kunnen hebben, nl. dat het CVO de module kunstmatig moet opsplitsen en over twee verschillende leerkrachten verdelen omdat een leerkracht enkel PV mag geven! Uiteraard kan dit de bedoeling niet zijn. Het is wel degelijk de bedoeling om TV en PV geïntegreerd aan te bieden.

Tevens kan de combinatie van TV-vak en PV-vak, door het feit dat zij verschillende noemers hebben, voor problemen zorgen bij de benoeming van leerkrachten.

In zijn eerste deeladvies van 13 mei 2003 vroeg de raad de overheid al om gepaste begeleidende maatregelen op het vlak van personeel uit te werken. Tot nu toe mocht hij nog niet vernemen welk gevolg de overheid hieraan heeft gegeven.

5 Veiligheids- en milieuvoorschriften

In de basiscompetenties wordt in toenemende mate aandacht besteed aan allerlei veiligheids- en milieu-eisen. De raad meent dat deze aandacht terecht is, maar dat de financiële draagkracht van de scholen, en van de centra voor volwassenenonderwijs in het bijzonder, totaal ontoereikend is om te voldoen aan minimale veiligheids- en milieuvoorschriften.

6 EWF-certificatie

6.1 Informatief: certificatie van lassers en kaderpersoneel

De regels voor de opleiding en kwalificatie van lascoördinatiepersoneel zijn Europees vastgelegd door EWF (European Federation for welding, joining and cutting).

EWF heeft hiervoor een certificatiesysteem opgesteld.

De BVL (Belgische Vereniging voor Lastechniek) werd door EWF geaudit wat betreft de certificatie van personen en hiervoor geaccrediteerd.

Voor de implementatie van de certificering moest het certificatieschema van de BVL eveneens geaudit worden, en dit door BELCERT (de Belgische accreditatie voor certificatie instellingen). Deze accreditatie werd einde 2003 door BELCERT verleend.

Voor zover de raad bekend, kunnen momenteel voor de BVL alvast 2 organisaties de Europese lasproeven inrichten, en de Europese lasdiploma's uitreiken, met name het Vervolmakingscentrum voor Lassers en de VDAB. Mits samenwerking met een erkend keuringsorganisme als de BVL, kan ook een centrum voor volwassenenonderwijs of een andere onderwijsinstelling een specifiek EWF-lassercertificaat¹⁴ uitreiken. Afspraken met de federatie (AGORIA) dringen zich op.

6.2 Standpunt van de Raad Volwassenenonderwijs

Naast de erkende (deel)certificaten die onderwijs voor de in dit advies behandelde lasopleidingen uitreikt, heeft de cursist ook de mogelijkheid om, via een externe organisatie,

¹⁴ Een lassercertificaat is slechts geldig voor een bepaalde lasspecialiteit, laspositie, plaatdikte, en voor een tijdsduur van 2 jaar.

en tegen betaling, bijkomende testen af te leggen en zo de EWF-certificering te verwerven (zie 6.1 hierboven).

De Raad Volwassenenonderwijs is van mening dat, vermits de opleidingen volledig conform de EWF-richtlijnen zijn uitgewerkt, de cursist die in het (Volwassenen)onderwijs zijn certifica(a)t(en) behaalde, automatisch en kosteloos ook de EWF-certificaten zou moeten verwerven, en dat de CVO moeten erkend worden om ook de EWF-certificaten uit te reiken.

De raad dringt erop aan dat via overleg met de sector deze betrachtingen zouden worden nagestreefd.

DEEL IV Structuurschema's en onderliggende modules voor de rubriek "lassen" in het studiegebied Mechanica-Elektriciteit

Deel IV is als volgt gestructureerd:

IV.1 Voorlopige modulaire structuurschema's

Dit is een overzicht van de bestaande modulaire structuurschema's in het studiegebied Mechanica-Elektriciteit, die betrekking hebben op lassen, met aanduiding door welke nieuwe structuurschema's ze kunnen worden vervangen.

IV.2 Overzicht modulaire beroepsopleidingen in de rubriek "lassen" van het studiegebied Mechanica-Elektriciteit

Dit is een lijst van alle nieuwe modulaire opleidingen, met aanduiding van :

- welke opleiding een corpusopleiding is
- het niveau van de opleiding
- het aantal lestijden van de opleiding dat nodig is om het certificaat van de opleiding te behalen
- welke opleiding is erkend in het kader van de vestigingswet voor zelfstandigen (niet van toepassing op de voorstellen waarop dit advies betrekking heeft)
- de referentiekaders waarop de opleidingen gebaseerd zijn

IV.3 Concordantietabellen en structuurschema's (per opleiding)

Hierin vindt men in alfabetische volgorde alle opleidingen terug: de schema's en de bijhorende vakkenlijsten

IV.4 Modules

Hierin vindt men in alfabetische volgorde alle modules die voorkomen in de rubriek "lassen" van het studiegebied Mechanica-Elektriciteit, met hun omschrijving, instapvereisten en basiscompetenties.

IV.5 Schematisch overzicht van de opleidingen van de rubriek "lassen" in het studiegebied Mechanica-Elektriciteit

IV.6 Matrix met de opleidingen en onderliggende modules van de rubriek "lassen" in het studiegebied Mechanica-Elektriciteit.